

Bruselj, 28.7.2015
COM(2015) 366 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

o strategiji Evropske unije za alpsko regijo

{SWD(2015) 147 final}

1. UVOD

Alpska regija je eno najbogatejših območij na svetu ter med gospodarsko najbolj dinamičnimi, inovativnimi in konkurenčnimi območji v Evropi. Zaznamujejo jo edinstvene geografske in naravne danosti. Vendar se regija srečuje tudi s pomembnimi izzivi, ki zahtevajo skupno ukrepanje:

- gospodarska globalizacija, ki od regije zahteva, da se izkaže kot konkurenčno in inovativno območje;
- demografski trendi, za katere je značilna zlasti kombinacija učinkov staranja prebivalstva, nizke gostote prebivalstva v gorskih območjih in novih migracijskih vzorcev;
- velika občutljivost na podnebne spremembe ter njihove predvidljive učinke na okolje, biotsko raznovrstnost in življenjske razmere prebivalstva;
- energetski izziv pri trajnostnem, zanesljivem in cenovno dostopnem upravljanju ter zadostitvi povpraševanja;
- poseben geografski položaj, ki ga ima ta regija v Evropi kot tranzitna regija;
- močna sezonska usmerjenost dejavnosti, zlasti na nekaterih turističnih območjih.

Prav tako regijo še vedno zaznamujejo velike razlike med različnimi območji (na primer med gorskimi območji in alpskim predgorjem).

Evropski svet je na zasedanju 19. in 20. decembra 2013 pozval Komisijo, naj do junija 2015 v sodelovanju z državami članicami pripravi strategijo EU za alpsko regijo (EUSALP), in sicer na podlagi že dobro uveljavljenega tesnega sodelovanja v regiji. Strategija zajema okoli 80 milijonov ljudi, ki živijo v 48 regijah (zemljevid v Prilogi) sedmih držav, od katerih je pet članic EU (Avstrija, Francija, Italija, Nemčija in Slovenija), dve državi pa nista članici EU (Lihtenštajn in Švica). Predlagano geografsko območje, zajeto v makroregionalni strategiji, je posebej primerno za trajnostni razvoj alpskega prostora, ki spodbuja rast po vsej Evropi in tudi vzajemno solidarnost med gorskimi in predalpskimi območji.

Strategija bo zajemala naslednja tematska področja: (1) gospodarsko rast in inovacije, (2) mobilnost in povezljivost ter (3) okolje in energijo.

Strategija se bo opirala na dejavno vlogo alpskih regij ob podpori držav članic in na izkušnje, pridobljene v okviru številnih struktur sodelovanja, ki na tem območju že obstajajo. Izhodiščna točka bo delo, ki je bilo opravljeno, preden je Komisija začela pripravljati strategijo¹.

2. IZZIVI IN PRILOŽNOSTI

Pri zgoraj omenjenemu pripravljalnemu delu so bili opredeljeni glavni izzivi, za katere bi bil koristen makroregionalni odziv. Partnerji v strategiji lahko izkoristijo priložnosti, ki jih odpirajo gospodarska dinamičnost in konkurenčnost regije, visoka vrednost njenih naravnih in kulturnih virov ter dolga tradicija regionalnega sodelovanja.

Inovacije in MSP: alpska regija se sooča z nekaterimi omejitvami na naslednjih področjih:

- sodelovanje pri raziskavah in inovacijah v sami regiji;
- uporaba obstoječih rezultatov raziskav in inovacij;

¹ Glej uvod v akcijskemu načrtu.

- geografsko razdrobljeni lokalni trgi;
- socialne razlike na področju inovacij;
- možnosti financiranja;
- informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) ter storitve splošnega pomena;
- močno odseljevanje s podeželskih območij zaradi slabe razpoložljivosti infrastrukture ter
- izkoriščanje rezultatov uporabnih raziskav.

Vendar se lahko regija pohvali tudi s ključnimi globalnimi akterji na področju raziskav in inovacij, ki ustvarjajo izjemne priložnosti za nadaljnji globalni razvoj. V različnih delih regije so znatne koncentracije malih in srednjih podjetij (MSP), mnoga med njimi pa so organizirana v grozde in ustvarjajo območno gospodarstvo, ki je trdna podlaga za inovacije, temelječe na strategijah pametne specializacije. Podjetja imajo tako možnost, da postanejo bolj konkurenčna na področjih, ki so posebej pomembna za regijo (na primer energija in zelene tehnologije, mehatronika in inženirstvo, kemična industrija in novi materiali ter IKT),

Kmetijstvo in gozdarstvo: izdelki, vključno z gorskimi proizvodi in kakovostnimi proizvodi, ter storitve, ki temeljijo na kmetijstvu in gozdarstvu, predstavljajo velik potencial (npr. za biogospodarstvo) v celotni vrednostni verigi (vključno s farmacevtskim sektorjem in sektorjem lesene gradnje). Prizadevanja za proizvode in storitve, ki so umeščeni višje v vrednostni verigi, ustvarjajo priložnosti za sodelovanje podeželskih in mesnih območij v regiji. Kmetje prispevajo k trajnostnemu upravljanju zemljišč in zagotavljajo „ekosistemske storitve“.

Turizem: regija je pomembna turistična destinacija, zlasti pozimi, vendar je turizem zelo neenakomerno porazdeljen po celotni regiji. Možna izboljšava v zvezi s tem bi lahko predstavljal usklajen pristop k trajnostnemu in dostopnemu turizmu, ki bi vključeval zlasti raziskave in razvoj, MPS in usposabljanje delovne sile. Tak pristop bi lahko prispeval k izboljšanju geografske in sezonske porazdeljenosti turističnega trga v regiji, obenem pa podpiral ustvarjanje rasti in delovnih mest.

Promet in povezljivost: regija je pomembno evropsko stičišče in kot tranzitno območje predstavlja oviro za evropsko prometno omrežje. Različni koridorji cestnega omrežja so blizu točke preobremenjenosti in prebivalcem povzročajo resne zdravstvene težave (obremenitev s hrupom in onesnaževanje zraka). Glavni izzivi regije na tem področju so:

- povečevanje obsega prometa;
- pomanjkanje usklajenih predpisov na področju prometne politike za tovorni promet ter
- velik delež cestnega tovornega prometa.

Poleg tega bi bilo zaradi slabe kakovosti zraka na mnogih območjih koristno, da bi prometne ukrepe uskladili z regionalnimi načrti za trajnostno mobilnost ter za kakovost zraka in z nacionalnimi programi nadzora nad onesnaževanjem zraka, s čimer bi se izboljšala skladnost med njimi in povečale sinergije. Dostopnost oddaljenih območij in območij izseljevanja je prav tako pogost izziv in terja posodobitev infrastrukture za javni prevoz (v glavnem lokalne železnice). Pri tem je treba doseči ravnotežje med povezljivostjo in preudarno rabo zemljišč. S spodbujanjem in lajšanjem projektov na področju trajnostnega prometa bi se lahko ustvarile povezave med alpskim jedrom in okoliškimi območji, ki bi koristile vsem vpletenim stranem. Elektronska povezljivost (zlasti internet visoke hitrosti) na makroregionalni ravni bi prav tako odprla nove tehnološke priložnosti za razvoj storitev in decentralizacijo podjetij.

Okoljska in kulturna dediščina: za Sredozemskim morjem so Alpe drugi največji evropski vir biotske raznovrstnosti in eden najpomembnejših vodnih virov v Evropi. Med največjimi prednostmi regije sta tudi njena kulturna in zgodovinska dediščina. Ti viri se izkoriščajo v velikem obsegu in na številnih območjih obstaja močna konkurenca za zemljišča in vodo (med drugim za energijske, gospodinjске, turistične, kmetijske, gozdarske in industrijske potrebe). To je nedvomno izziv pri prizadevanjih za okoljsko vzdržen razvoj in lahko vpliva na ekosisteme. Intenzivna raba zemljišč negativno vpliva na okolje, upadanje prebivalstva na oddaljenih območjih pa ima velike posledice za stabilnost tal, varovanje biotske raznovrstnosti in ohranjanje kulturne dediščine. Ker podnebne spremembe vplivajo na alpske vodne vire, je treba znatno okrepiti dejavnosti na tem področju.

Podnebne spremembe in preprečevanje tveganj: regija je izredno občutljiva na negativne učinke podnebnih sprememb ter se sooča z zelo visokim tveganjem poplav, zemeljskih plazov in sprememb vodnih virov. Turizem, kmetijstvo in gozdarstvo so med najbolj ranljivimi sektorji, na katere neposredno vplivajo globalno segrevanje in ekstremni vremenski pojavi. Ta tveganja bi lahko zmanjšali z boljšim usklajevanjem evropskih, nacionalnih in regionalnih politik ter z zgodnjim izvajanjem ukrepov, usklajenih na makroregionalni ravni.

Energija: podporni programi ter evropske, nacionalne in regionalne politike v zvezi z nefinančnimi ovirami za obnovljivo energijo in energetske učinkovitost se med državami v regiji razlikujejo in jih je treba bolje uskladiti. Povečati bi bilo mogoče učinkovitost obstoječih hidroelektrarn in preučiti možnosti za uporabo drugih obnovljivih virov energije. V okviru energetske učinkovitosti bi bilo mogoče vlagati v tehnologije ter svetovanje/inženiring v sektorju nizkoogljičnih storitev, s čimer bi lahko ta regija po zaslugi povečanja števila ukrepov za varovanje podnebja, s katerimi bi se podprl prehod na tehnologijo z nizkimi emisijami ogljika, zavzela vodilni položaj na področju raziskav in razvoja ter obnovljivih virov energije. S tesnejšim sodelovanjem bi se lahko v prihodnosti odprle priložnosti za regijo v smislu prostora za shranjevanje električne energije za obdobja konične obremenitve ter omogočil razvoj instrumentov in postopkov za uravnoteženje interesov v zvezi s trajnostno proizvodnjo energije ter drugimi interesi na področju rabe in zaščite zemljišč.

Institucionalna vprašanja: dolga tradicija regionalnega sodelovanja se zrcali tudi v velikem številu struktur z različnimi geografskimi in tematskimi področji delovanja ter različnimi sistemi upravljanja. Zato bi bilo koristno izboljšati koordinacijo med vpletenimi akterji, s čimer bi se zagotovila skladnost med obstoječimi pobudami, zapolnile vrzeli, preprečilo podvajanje ter uskladilo financiranje, vključno s finančnimi instrumenti. Ta pristop bi moral spodbujati udeležence k preseganju nacionalnih mej in sektorskih ter kulturnih ovir, s čimer bi se zmanjšala razdrobljenost med sektorskimi politikami ter različnimi akterji in ravnimi upravljanja.

3. ODZIV: AKCIJSKI NAČRT

Makroregionalne strategije lahko rešujejo te izzive in odpirajo priložnosti z zagotavljanjem okvira za skupne ali kombinirane ukrepe, pri čemer bi se s povezovanjem regionalnih ukrepov in akterjev ustvarila večja dodana vrednost. Komisija je v poročilu o dodani vrednosti makroregionalnih strategij² priporočila, da se nove makroregionalne strategije osredotočijo na omejeno število natančno opredeljenih ciljev, ki ustrezajo posebnim strateškim potrebam makroregij po boljšemu sodelovanju, zlasti na visoki ravni. Ta pristop bi bilo treba uporabiti

² COM(2013) 468 final, 27.6.2013.

le, kadar je sodelovanje EU ustrezno ter kadar je mogoče okrepiti obstoječe horizontalne politike EU.

V ta namen se bo izvajal tekoč akcijski načrt, ki je priložen sporočilu (in bo po potrebi posodobljen in revidiran). Načrt temelji na treh neodvisnih tematskih ciljih, ki so osredotočeni na zagotavljanje:

1. pravičnega dostopa do zaposlitvenih možnosti ob izkoriščanju visoke konkurenčnosti alpske regije;
2. trajnostne notranje in zunanje dostopnosti;
3. bolj vključujočega okoljskega okvira in rešitev za zanesljivo oskrbo z energijo iz obnovljivih virov za prihodnost

ter na horizontalnem cilju:

4. razvoj trdnega modela makroregionalnega upravljanja za alpsko regijo, da se izboljšata sodelovanje in usklajevanje ukrepov.

V okviru vsakega cilja je bila opredeljena vrsta ukrepov. Ti podpirajo cilje politik EU, vključno s cilji s teritorialno razsežnostjo.

Cilji in ukrepi za vsako področje politike so navedeni v nadaljevanju³.

3.1. Pravičen dostop do zaposlitvenih možnosti ob izkoriščanju visoke konkurenčnosti regije

Ta cilj je osredotočen na izboljšanje konkurenčnosti, blaginje in kohezije alpske regije.

Glavni ukrepi pri tem so:

(1) Ukrep 1: razvoj učinkovitega raziskovalnega in inovacijskega ekosistema

Glede na sistem kazalnikov uspešnosti za inovacije imajo nekatere države in regije visoko raven uspešnosti, večina pa je razvila strategije pametne specializacije. To je dobro izhodišče za razvoj sistema, ki je osredotočen na tematska vprašanja posebnega pomena za regijo (kot so kmetijstvo, gozdarstvo, turizem itd.) in združuje sredstva, ki se dopolnjujejo.

(2) Ukrep 2: povečanje gospodarskega potenciala strateških sektorjev

MSP so pomemben gradnik gospodarstva in trga delovne sile v alpski regiji. Nenehno si je treba prizadevati za prilagajanje spreminjajočim se okvirnim pogojem ter ohranjanje inovativnosti in konkurenčne prednosti z zagotavljanjem trajnostnega razvoja. Proizvodi in storitve kmetijskega in gozdarskega sektorja vzdolž celotne vrednostne verige ter ustvarjanje novih vrednostnih verig na področju biogospodarstva in izdelkov na biološki osnovi, turizma, energetike, zdravstva in visokotehnološkega sektorja so posebni strateški sektorji alpske regije, v katerih lahko MSP povečajo konkurenčnost in trajnostnost.

(3) Ukrep 3: izboljšanje ustreznosti trga dela ter izobraževanja in usposabljanja v strateških sektorjih

Glede na preostalo Evropo ima alpska regija ugodne pogoje na trgu dela, ki ga na mnogih

³ Podrobneje so opisani v spremnem delovnem dokumentu služb Komisije.

območjih zaznamujejo visoke stopnje zaposlenosti. Vendar bi lahko strategija velikemu delu regije pomagala, da izboljšajo dostop do kvalificirane delovne sile z ustreznimi kompetencami ter rešujejo problematiko „bega možganov“ na oddaljenih območjih, za katera je značilno upadanje prebivalstva. Strategija bi lahko podprla tudi mlade pri dostopu do zaposlitvenih možnosti. Te koristi so pogojene z ohranjanjem prostega gibanja ljudi.

3.2. Trajnostna notranja in zunanja dostopnost

Ta cilj je namenjen izboljšanju trajnosti prometnih povezav znotraj regije in s preostalo Evropo. Za razvoj regije so potrebna medsebojno povezana in trajnostna prometna in širokopasovna omrežja. Z boljšim sodelovanjem se lahko zmanjšajo ozka grla ter izpopolnijo infrastrukturna omrežja in regulativni okviri. Usklajeno spremljanje prometa in večmodalnega prevoza lahko prispeva k boljši konkurenčnosti in večji blaginji lokalnih prebivalcev.

Glavni ukrepi pri tem so:

(1) Ukrep 4: spodbujanje intermodalnosti in interoperabilnosti v potniškem in tovornem prometu

Glavni cilj zmanjšanja okoljskih vplivov prometa v Alpah je treba dopolniti z dobro povezanostjo na lokalni ravni, da se zagotovi uravnotežen gospodarski in demografski razvoj celotne regije. Poleg spodbujanja doseganja ciljev vseevropskega prometnega omrežja in podobnih projektov za preusmeritev prometa s cest na železnico so ključnega pomena tudi dodatni ukrepi, s katerimi bi se zagotovilo, da povezave vseevropskega prometnega omrežja (vključno s čezmejnimi povezavami) koristijo alpski regiji.

(2) Ukrep 5: elektronske povezave za prebivalce in spodbujanje dostopa do javnih storitev

Za alpsko regijo so značilni redko poseljeni kraji na oddaljenih območjih, na katerih je pomanjkanje naložb v zemeljske širokopasovne povezave negativno vplivalo na ponudbo storitev in povzročilo nadaljnje odseljevanje prebivalstva. Tehnologija ponuja rešitve, kot so satelitske širokopasovne povezave, vendar morajo biti izvedene v dovolj velikem obsegu, da bi bile učinkovite.

3.3. Bolj vključujoč okoljski okvir ter rešitve za zanesljivo oskrbo z energijo iz obnovljivih virov za prihodnost

Splošni cilji pri tem so:

- ohraniti okoljsko dediščino Alp;
- regijo podpreti pri različnih načinih izkoriščanja njenih virov, vključno z energijo, ter
- obvladovati posledice, ki so predvidene zaradi podnebnih sprememb, vključno s preprečevanjem večjih tveganj za naravne nesreče.

Glavni ukrepi pri tem so:

(1) Ukrep 6: ohranjanje in ovrednotenje naravnih virov, vključno z vodo, in kulturnih virov

Alpska regija je zelo občutljiva na vplive podnebnih sprememb. Sredstva je treba uporabljati sorazmerno. Ta ukrep ima dva glavna cilja:

- okrepiti alpske naravne in kulturne vire, ki so pomembni za kakovost življenjskega prostora, ter

- zagotoviti učinkovitejšo uporabo obstoječih naravnih in kulturnih virov.

(2) Ukrep 7: razvoj ekološke povezanosti na celotnem programskem območju EUSALP

Celovitost in delovanje ekosistemov, vključno z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in zagotavljanjem ekosistemskih storitev, sta v veliki meri odvisna od obstoja učinkovite ekološke povezanosti. Trenutno se ekološki koridorji in zelena infrastruktura zelo malo spodbujajo, kar velja tudi za nezavarovana območja.

(3) Ukrep 8: izboljšanje obvladovanja tveganja in boljše obvladovanje podnebnih sprememb, vključno s preprečevanjem večjih tveganj za naravne nesreče

Alpska regija je zaradi geomorfoloških danosti zelo občutljiva za okoljske nesreče in vplive podnebnih sprememb. Kar zadeva okoljske nesreče, bo ta ukrep osredotočen na izvajanje ustrezne, celovite ocene tveganj in izvajanje politike obvladovanja tveganja nesreč na regionalni ravni. Kar zadeva podnebne spremembe, bo poudarek zlasti na izvedbi celovite ocene ranljivosti sektorjev in sistemov, za katere je verjetno, da jih bodo prizadele podnebne spremembe, ter na razvoju regionalne strategije za prilagajanje podnebnim spremembam.

(4) Ukrep 9: razvoj območja, da bi postalo vzorna regija za energetske učinkovitost in obnovljivo energijo

Ta ukrep se osredotoča na spodbujanje energetske učinkovitosti ter proizvodnjo in uporabo obnovljive energije v alpski regiji v skladu z okvirom EU za energetske učinkovitost in svežnjem o energetski uniji. Energetska politika v regiji je osredotočena na energetske učinkovitost v javnem in zasebnem sektorju. Porabo energije bi bilo mogoče znatno zmanjšati, zlasti v stanovanjskem sektorju. Alpska regija ima velike možnosti za proizvodnjo obnovljive energije, ki jih je treba razvijati z uravnoteženim pristopom, pri tem pa upoštevati ekološke in ekonomske vidike ter vprašanja v zvezi z rabo zemljišč ter upoštevati tudi družbene kompromise.

3.4. Zanesljiv model makroregionalnega upravljanja v alpski regij (da se izboljšata sodelovanje in usklajevanje ukrepov)

Za izvajanje strategije so potrebni:

- vzpostavitev učinkovitega modela upravljanja, ki vključuje akterje pri izvajanju in krepitvi sodelovanja ter omogoča usklajevanje med drugimi ustreznimi institucijami in deležniki⁴ v regiji, ter
- sprememba procesa odločanja, izogibanje razdrobljenemu upravljanju, povečanje izmenjave znanja in usklajevanja tako med različnimi ravnmi uprave kot tudi med lokalnimi upravnimi organi na isti ravni.

Dosedanje izkušnje z makroregionalnimi strategijami kažejo, da so poenoteni mehanizmi upravljanja odločilni za učinkovito izvajanje. Izkušnje kažejo tudi, da so učinkoviti čezmejni sistemi upravljanja zapleteni in da je proces njihovega vzpostavljanja neizogibno počasen. V poročilu o upravljanju, ki ga je Komisija objavila maja 2014⁵, so opredeljene tri glavne zahteve: močno politično vodstvo, učinkovito odločanje in dobra organizacija.

Za dobro upravljanje je med drugim potrebno, da se vloge jasno opredelijo že v zgodnji fazi: kako se bo strategija izvajala in kdo jo bo izvajal, kako se bodo predlagali ter financirali

⁴ Glej Evropski parlament – Policy Department B: Structural and Cohesion Policies: new role of macro-regions in European Territorial Cooperation PE 540.349 (januar 2015).

⁵ Poročilo Komisije o upravljanju makroregionalnih strategij, COM(2014) 284 z dne 20. maja 2014.

skupni ukrepi ter kdo jih bo predlagal oz. financiral. Upravljanje mora imeti politično in operativno razsežnost, pri čemer resorna ministrstva in izvajalski organi določijo strateške skupne cilje ter spremljajo napredek pri njihovem uresničevanju. Cilj strategije ni nadomestitev obstoječih struktur, temveč zagotovitev, da se z boljšim usklajevanjem in sodelovanjem dosežejo boljši rezultati.

Podlaga za sistem upravljanja, ki je v osrčju strategije, je določena v milanski izjavi alpskih držav in regij v skladu s politično resolucijo iz Grenobla, v poročilu Komisije o upravljanju makroregionalnih strategij⁶ ter v sklepih Sveta z dne 21. oktobra 2014. Sistem ima tri medsebojno povezane ravni: (1) politično vodstvo in lastništvo, (2) usklajevanje in (3) izvajanje. Na vsaki od navedenih ravni različni akterji iz sodelujočih držav in regij sodelujejo v generalni skupščini, izvršilnem odboru in v izvajalskih organih.

Komisija bo delovala kot neodvisni povezovalac in bo dejavno sodelovala pri splošnem usklajevanju strategije, vendar bo uspešnost strategije odvisna od močnih in trajnih zavez glavnih deležnikov in partnerjev. Akcijski načrt za strategijo zagotavlja več podrobnosti o glavnih vodilnih načelih za ureditev upravljanja strategije.

4. FINANCIRANJE

Ker strategija nima lastnih finančnih sredstev, se bo izvajala predvsem z uporabo in usklajevanjem obstoječih finančnih sredstev EU ter nacionalnih sredstev, ki se navezujejo na navedene cilje in ukrepe. Države in regije, ki jih strategija zadeva, bi se morale zavezati, da bodo ta sredstva uporabile za izvajanje akcijskega načrta. Obsežna sredstva ter širok nabor orodij in tehničnih možnosti za podporo izvajanja strategije so zlasti na voljo v okviru ustreznih programov za posamezne države ter čezmejnih in nads nacionalni programov iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Transnacionalni program Alpski prostor bo zagotavljal finančno podporo za razvoj ureditve upravljanja strategije.

Če je pristop kohezijske politike osredotočen na posamezne države ali regije, obstaja na mejnih območjih tveganje za:

- 1) razdrobljenost prizadevanj (npr. izgrajeni so deli infrastrukture, vendar ne dajejo optimalnih koristi, ker ni preostalih infrastrukturnih delov);
- 2) prenasičenost naložb (npr. letališča);
- 3) nezadostne sinergije med podobnimi dejavnostmi ter
- 4) namenjanje premajhne pozornosti čezmejnemu vprašanju (npr. onesnaževanje zraka).

Strategija bi se zato morala osredotočiti na ukrepe za opredelitev nads nacionalnih prednostnih nalog, kadar se izbirajo naložbeni projekti, ki bi lahko imeli koristi od skupnega programiranja in čezmejnega usklajevanja v regiji.

Na voljo so še druga sredstva in instrumenti EU, ki se navezujejo na cilje te strategije, možni pa so tudi sinergijski učinki in dopolnjevanje s sredstvi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov, zlasti s:

- programom Obzorje 2020 (za vse cilje);
- programom COSME (za cilj 1);
- instrumentom za povezovanje Evrope (za cilj 2) in
- programom LIFE (za cilj 3).

⁶ COM(2014)284 final, sprejeto 20. maja 2014.

Na voljo so tudi druge možnosti financiranja, zlasti v okviru Evropskega sklada za strateške naložbe, Evropske investicijske banke in drugih mednarodnih finančnih institucij. Poleg tega bodo uporabljena sredstva nacionalnih in regionalnih proračunov, zlasti v državah, ki jih zajema strategija, vendar ne prejemajo sredstev EU, ker niso njene članice.

Ta sredstva in instrumenti bi morali ustvariti pomemben finančni vzvod in pritegniti zasebne vlagatelje k financiranju. Strategija mora poleg tega izkoristiti delo, ki je že bilo opravljeno v okviru drugih makroregionalnih strategij na področju inovativnega financiranja.

5. POROČANJE IN VREDNOTENJE

Ker strategije nimajo lastnih finančnih sredstev, lahko vplivajo zgolj na politike in na način njihovega izvajanja. Pri vrednotenju učinkov sprememb, ki jih bo prineslo izvajanje te strategije, se lahko uporabljata dve vrsti kazalnikov:

- **kazalniki rezultatov** za merjenje sodelovanja in zlasti sprememb v načinu sodelovanja med partnerji, npr. bolj usklajene evropske in nacionalne politike/instrumenti po vsej regiji;
- **kazalniki politik** za vrednotenje vidikov politik in zlasti sprememb v upravljanju ter sprememb socialno-ekonomskih in okoljskih razmer v alpski regiji (zaradi večje stopnje sodelovanja).

Potreben bo zanesljiv sistem spremljanja in vrednotenja, da se preveri, ali se strategija izvaja v skladu z načrtom, in oceni, v kakšnem obsegu dosega svoje cilje. To bo ena prvih nalog za partnerje v strategiji, pri tem pa jih bodo po potrebi podpirali Evropska komisija, zunanji strokovnjaki in program Alpski prostor. Sistem bo temeljil na nizu regionalnih kazalnikov, ki jih bo zbiral, potrjeval in objavljala Eurostat.

Vrednotenje bo temeljilo na delu koordinatorjev ciljev in vodij akcijskih skupin, ki bodo morali poročati o napredku pri doseganju dogovorjenih ciljev.

Čeprav je izvajanje akcijskega načrta glavni kazalnik uspešnosti, je treba že takoj razviti tudi bolj podrobne kazalnike. Ti bi morali biti opredeljeni tako, da bi zajeli spremembe, h katerim naj bi po pričakovanjih prispevala strategija.

Države in regije, ki jih strategija zadeva, bodo organizirane letni forum, na katerem bodo vrednotile rezultate, se posvetovale o spremembi ukrepov in po potrebi razvile nove pristope.

6. POVEZAVE Z DRUGIMI POLITIKAMI EU

Strategija ne narekuje sprememb zakonodaje EU, temveč je namenjena krepitvi politik EU, ki zadevajo alpsko regijo⁷. Podpira višjo stopnjo spoštovanja pravnih obveznosti EU z odpravljanjem vrzeli in reševanjem praktičnih težav, ki povzročajo zamude, zlasti z zvezi z enotnim trgom in okoljem⁸. Poudarek strategije je na celostnem pristopu, s katerim se povezujejo različna področja politik, da bi se omogočilo ozemeljsko celovito izvajanje politik EU. S tem se poudarjajo povezave med politikami in programi EU, med drugim s strategijami

⁷ Kot so politika EU za obvladovanje tveganj nesreč, vseevropska omrežja (prometna in energetska), prihodnje prometne skupnosti, drugi steber skupne kmetijske politike itd.

⁸ Zlasti okvirne direktive o pticah, habitatih, vodah, morski strategiji, nitratih, kakovosti zunanjega zraka, nacionalnih zgornjih mejah emisij in odpadkih.

EU na področju enotnega digitalnega trga⁹, biotske raznovrstnosti¹⁰, gozdarstva¹¹ in prilagajanja podnebnim spremembam¹² ter okvirnimi programi EU za raziskave in razvoj in programi za razvoj podeželja. Izvajanje strategije bo treba usklajevati z delom pri izvajanju povezane strategije EU za Podonavje in strategije EU za jadransko-jonsko regijo. Pri tem ima lahko osrednjo vlogo program INTERACT. Poleg tega obstajajo možnosti za sinergijo z drugimi medvladnimi organi, ki imajo isto geografsko pokritost in področje delovanja kot ta strategija.

7. KAKO BO STRATEGIJA KORISTILA PREBIVALCEM?

Cilji strategije so bili izbrani tako, da omogočajo spremembe v zvezi z gospodarsko blaginjo in dobri počutjem ljudi ter v zvezi z organizacijami v alpski regiji:

- **Ljudje:** dolgoročni učinek na prebivalstvo alpske regije je jasen: bolj zdrav in boljše ohranjen okoljski okvir na podlagi bolj premišljenih in usklajenih politik, katerih cilj je razvoj trajnostnih skupnih rešitev na področju prometa, energije ter naravne in kulturne dediščine. Te politike naj bi poleg tega zagotovile več možnosti za zaposlitev v regiji, zlasti zaradi boljših prometnih povezav, ki bodo ljudem omogočale, da ostanejo na oddaljenih območjih ali se tja vrnejo. Te ugodnosti izhajajo iz prednosti prostega pretoka ljudi.
- **Javne ustanove in organizacije** (vključno z univerzami/raziskovalnimi ustanovami): te organizacije sodelujejo v močnem, četudi kompleksnem procesu sodelovanja. S tem jasno kažejo namero, da izboljšajo svojo učinkovitost z večjim sodelovanjem pri izvajanju politik in ukrepov (vključno z denarnim varčevanjem zaradi boljše obveščenosti in usklajenosti pri odločanju).
- **Gospodarstvo/podjetja:** ta sektor bo imel od strategije enake koristi kot splošno prebivalstvo. Prav tako bo imel koristi od bolj dinamičnega gospodarskega okolja, saj se bodo razvijale nadaljnje dejavnosti na področjih, ki še niso izkoriščena in na katerih se bosta na podlagi osredotočenega sodelovanja z drugimi partnerji v regiji (povezanimi raziskovalnim središči, organi na področju usposabljanja in izobraževanja ter podjetniškimi grozdi) verjetno znatno povečala produktivnost in položaj zasebnih podjetij v regiji.
- **Organizacije civilne družbe,** ki so povezane s področji politike: nov model upravljanja, ki je bil med pripravo strategije predmet širšega posvetovanja, se bo nadaljeval tudi v fazi izvajanja strategije in bo okrepil občutek lastništva v zvezi z ukrepi in projekti, ki podpirajo cilje strategije.

Strategija bo zagotavljala celovit, trajnosten in dolgoročen okvir za usklajevanje politik ter okrepila teritorialno sodelovanje in izvajanje ukrepov, da bi se dosegli dogovorjeni cilji. Regija bo s tem postala privlačnejša za življenje, delo in preživljanje prostega časa, pripravljena pa bo tudi na izzive in priložnosti 21. stoletja.

Komisija zato poziva Svet, da podpre to sporočilo. Tudi Evropski parlament, Odbor regij in Ekonomsko-socialni odbor so vabljeni k proučitvi tega dokumenta.

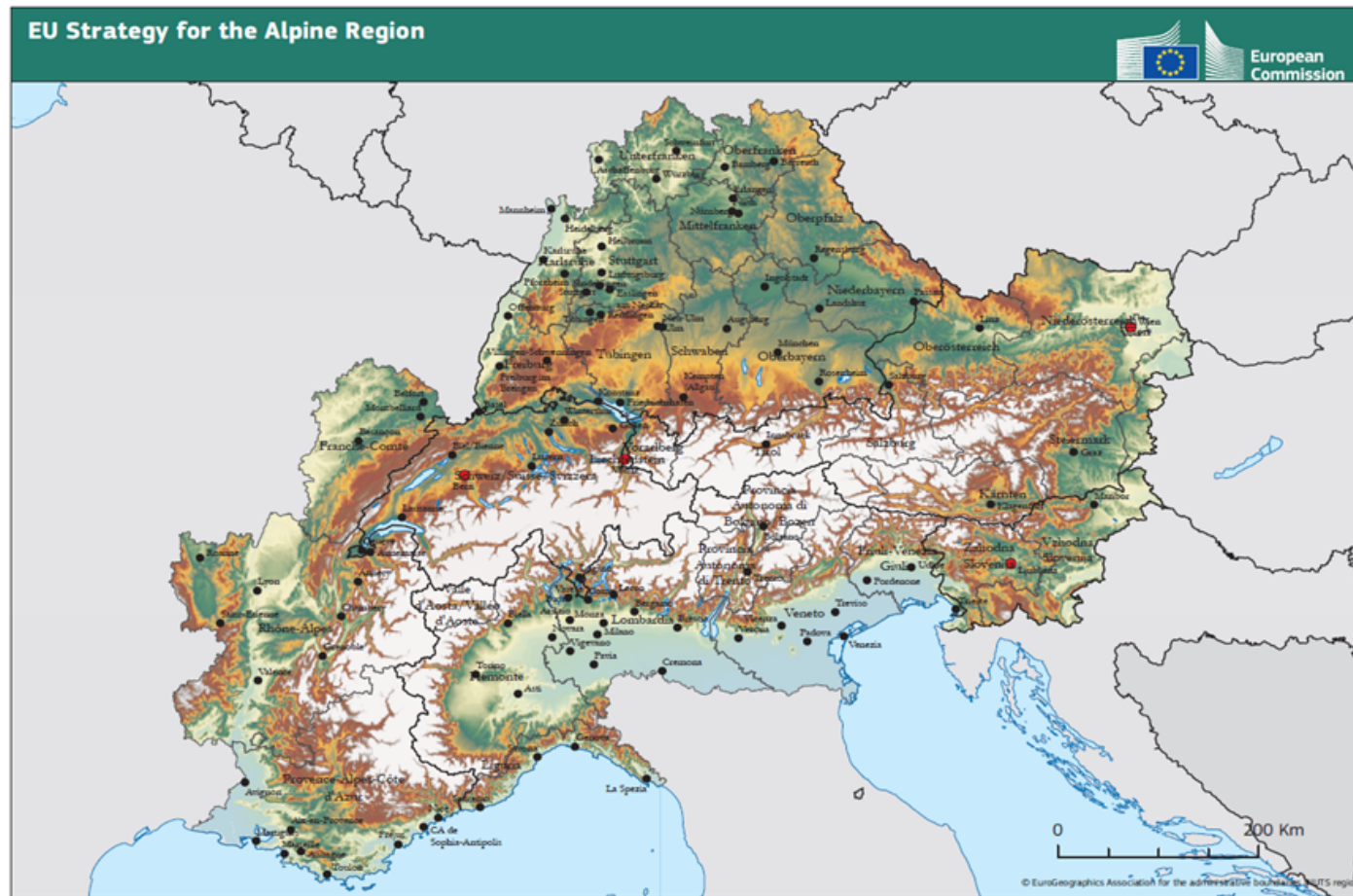
⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4919_en.htm.

¹⁰ COM(2011) 244 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0244&from=EN>).

¹¹ COM(2013) 659 (http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_sl.htm).

¹² COM(2013) 216.

Annex : Map of the EU Strategy for the Alpine Region with 7 States and 48 regions participating¹

¹ AUSTRIA (Burgenland, Kärnten, Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Steiermark, Tirol, Vorarlberg, Wien), FRANCE (PACA, Rhone Alpes, Franche-Comté) GERMANY (Baden-Württemberg, Bayern) ITALY (Lombardia, Liguria, Friuli Venezia Giulia, Veneto, Provincia Autonoma di Bolzano, Provincia Autonoma di Trento, Valle d'Aosta, Piemonte), SWITZERLAND (Aargau, Appenzell Ausserrhoden, Appenzell Innerrhoden, Basel-Landschaft, Basel-Stadt, Bern/Berne, Fribourg, Genève, Glarus, Graubünden/Grigioni, Jura, Luzern, Neuchâtel, Nidwalden, Obwalden, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, St. Gallen, Thurgau, Ticino, Uri, Valais/Wallis, Vaud, Zug, Zürich).